

Stad

OMGEVINGSVISIE
MAASTRICHT 2040
JANUARI 2026

van

dichtbij

Gemeente Maastricht

Inhoudsopgave	2	5. Ruimtelijke vertaling per thema		8. Rollen, uitvoering en monitoring	
Voorwoord	3	5.1 Wonen	31	8.1 Inleiding	141
Samenvatting	4	5.2 Economie	42	8.2 Beleidscyclus	141
1. Inleiding		5.3 Ontmoeten	48	8.3 Samen werken aan de uitvoering: De rollen die de gemeente kan hanteren	142
1.1 Wat is een omgevingsvisie?	6	5.4 Cultuur en Cultureel Erfgoed	58	8.4 Behalen van doelen uit de omgevingsvisie	143
1.2 Totstandkoming van de nieuwe omgevingsvisie	6	5.5 Water en bodem	65	8.5 Grondbeleid	146
1.3 Leeswijzer	7	5.6 Groen	73	8.6 Monitoring	148
2. Waar staan we en wat komt op ons af?		5.7 Energie	82	8.7 Robuustheid van onze keuzes	149
2.1 Maastricht, een stad die nooit af is	9	5.8 Mobiliteit	88	9. Omgevings effectrapportage (OER)	
2.2 Identiteit van Maastricht	9	5.9 Leefkwaliteit	98	9.1 Inleiding	153
2.3 Trends en ontwikkelingen	11	5.10 Zorgvuldige verdichting	103	9.2 Analyse van de huidige en toekomstige situatie (Foto van de Leefomgeving)	154
2.4 De Maastrichtse uitdagingen samengevat	13	6. Totaalkaarten		9.3 Van twee verstedelijkingsalternatieven naar één voorkeursalternatief	160
3. Visie & Strategie		6.1 Gebiedsprofielen	113	9.4 Bijsturing naar aanleiding van de omgevingseffectrapportage	161
3.1 Visie: Waar gaan we voor?	15	6.2 Raamwerk (structuren)	117	9.5 Bijsturing naar aanleiding van het advies van de Commissie MER	169
3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?	16	6.3 Stedelijke opgaven	120	10 Voorkeursrecht	
4. Maastricht maakt vijf bewegingen		7. Stadsdeelvisies		Aanwijzing van gronden voor het vestigen van een voorkeursrecht	172
4.1 Een groene stad	24	7.1 Doel en werkwijze van stadsdeelvisies	124	Begrippenlijst	177
4.2 Vitale wijken met een kloppend hart	25	7.2 Stadsdeel Oost	125	Bronnen en eindnoten	182
4.3 Ruimte voor werken in de stad	26	7.3 Stadsdeel Zuid	127		
4.4 Een veelzijdig centrum	27	7.4 Stadsdeel Zuid-West	129		
4.5 Een volwassen campus	29	7.5 Stadsdeel West	131		
		7.6 Stadsdeel Noord-West	133		
		7.7 Stadsdeel Noord	135		
		7.8 Stadsdeel Centrum	137		
		7.8 Legenda	139		

Inhoudsopgave
Voorwoord
Samenvatting
1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?
3. Visie & Strategie
4. Maastricht maakt vijf bewegingen
5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht
Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

Beste inwoners, ondernemers en partners van Maastricht,

Voor u ligt de omgevingsvisie Maastricht 2040. Deze visie schetst een overkoepelend beeld van de toekomst van onze stad: een gezonde, duurzame en leefbare stad, waarbij we het unieke karakter van Maastricht koesteren en versterken. Een stad waar iedereen zich thuis voelt, waar brede welvaart vooropstaat en er volop ruimte is om te ontmoeten, te bewegen, te ondernemen en te vernieuwen.

We staan voor niet geringe uitdagingen, die ons aanzetten tot het tonen van ambitie, reflecteren op onze kernwaarden en het definiëren van een duidelijke richting. Zo bouwen we letterlijk aan een toekomstbestendige woningmarkt, bereiden we onze stad voor op de gevolgen van een veranderend klimaat, versterken we de biodiversiteit en investeren we in een vitale economie. Tegelijkertijd bewaken we samen de steeds veranderende balans tussen ontwikkeling en vernieuwing enerzijds, en behoud anderzijds. We maken ruimte voor nieuwe verhalen en voor monumenten van de toekomst. Maar dat doen we steeds met eerbied voor onze rijke geschiedenis als Vestingstad en voor de verhalen die onze stad gemaakt hebben tot wat ze vandaag is.

Deze visie is niet vanachter een bureau geschreven, maar ontstaan vanuit een intensief proces van samenwerking en participatie. Inwoners, organisaties en ondernemers uit alle delen van onze gemeente hebben actief meegedacht, hun zorgen gedeeld, ideeën aangedragen en hun droombeelden en ambities uitgesproken. We installeerden een burgerberaad, dat inhoudelijke adviezen uitbracht die zijn verwerkt in de omgevingsvisie. De diversiteit aan bijdrages van de grote hoeveelheid participanten vormt, samen met de inzet van het ambtelijke kernteam, dan ook de hoeksteen van deze visie. Ik ben oprecht dankbaar voor de betrokkenheid en de openheid waarmee zoveel Maastrichtenaren hun inzichten met ons hebben gedeeld.

Ook de gemeenteraad heeft een wezenlijke bijdrage geleverd aan deze omgevingsvisie. We zijn in diverse gesprekken en inspirerende werksessies samen de diepte ingegaan. De raad heeft scherpe vragen gesteld, duidelijke prioriteiten benoemd en richting gegeven in het maken van de finale keuzes. Door deze intensieve dialoog is de omgevingsvisie niet alleen ambitieus, maar ook realistisch: stevig verankerd in de opgaven van vandaag tegen de horizon van 2040.

Laten we samen koers zetten naar een Maastricht dat krachtig groeit, met respect voor dat wat al geworteld is. Een stad die vernieuwt zonder te vergeten, en die verbindt vanuit verschillen. Een stad waarvan haar unieke karakter en waarden zoals brede welvaart niet abstract blijven, maar zichtbaar en tastbaar worden in straten, buurten en het leven van haar inwoners.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders Maastricht,

Frans Bastiaens
Wethouder Stedelijke Ontwikkeling

Inhoudsopgave
Voorwoord
Samenvatting

- 1. Inleiding
- 2. Waar staan we en wat komt op ons af?
- 3. Visie & Strategie
- 4. Maastricht maakt vijf bewegingen
- 5. Ruimtelijke vertaling per thema
- 6. Totaalkaarten
- 7. Stadsdeelvisies
- 8. Rollen, uitvoering en monitoring
- 9. Omgevings effectrapportage (OER)
- 10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

Maastricht 2040: een compacte stad met ruimte voor iedereen

In Maastricht klinken toekomstplannen op oude stenen - vernieuwing met een hart voor het verleden. In 2040 is Maastricht een stad waar mensen zich thuis voelen, ruimte ervaren om te leven en te ondernemen, elkaar ontmoeten en verblijven in fijne buurten, langs de Maas, op de campus of in het centrum. De stad is zichtbaar veranderd, maar heeft haar karakter en identiteit behouden. We kiezen daarbij bewust voor ruimtelijke kwaliteit en evenwichtige groei: door te verdichten en in te breiden binnen de bestaande stad houden we het buitengebied open en versterken we het historische centrum. Dat is niet eenvoudig. Het vraagt zorgvuldigheid, creativiteit en samenwerking, maar biedt ook kansen voor een leefbare, toegankelijke en toekomstbestendige stad.

Deze Omgevingsvisie 2040 schetst een overkoepelend beeld van de toekomst van onze stad: een gezonde, duurzame en leefbare stad, waarbij we het unieke karakter van Maastricht koesteren en versterken.

Verdichten met kwaliteit en oog voor de mens

We bouwen de komende jaren aan 8.000 tot 12.000 extra woningen, vooral binnen het bestaand stede-

lijk gebied. Verdichting is geen doel op zich, maar een slimme manier om meer ruimte te bieden aan woon-, werk- en ontmoetingsplekken. Zo blijft de stad compact én leefbaar. Nieuwe woningen komen in allerlei vormen: betaalbaar, levensloopbestendig, geschikt voor alleenstaanden, gezinnen of ouderen. Alles met oog voor kwaliteit, diversiteit en de kracht van de buurten.

Een veerkrachtige stad met brede welvaart als fundament

Maastricht kiest voor brede welvaart. Niet alleen financiële voorspoed telt, maar ook gezondheid, culturele verrijking, veiligheid, werkgelegenheid en sociale verbondenheid. We investeren in sterke buurten met toegankelijke voorzieningen, ruimte voor ontmoeting en kansen om mee te doen voor iedereen, in elke levensfase. Het gaat om wijken waar je je veilig voelt en gezond kunt leven, bewegen en leren. Energiearmoede wordt bestreden met slimme, collectieve oplossingen zodat verduurzaming ook haalbaar is voor mensen met een smalle beurs. De kracht van de stad zit in de mensen en dus versterken we sociale netwerken. Zo bouwen we samen aan een veerkrachtige stad met sterke gemeenschappen, die tegen een stootje kan - fysiek, economisch én sociaal.

Een sterke kennis- en maakstad

Van Brightlands tot binnenstad: Maastricht is een plek waar ideeën tot leven komen. Als internationale kennis- en maakstad bieden we ruimte aan innovatieve bedrijven, ambachtelijke ondernemers en crea-

tieve geesten. De Maastricht Brightlands Campus en de Einstein Telescope trekken nieuwe bedrijvigheid en inwoners aan. In de binnenstad ontstaat ruimte voor creatieve en ambachtelijke werkplekken die samen met winkels en horeca de vertrouwde dynamiek versterken en vernieuwen. Zo blijft Maastricht een stad van talent, ambities en vernieuwingskracht.

Meer groen, meer water, meer leefkwaliteit

Groen is essentieel voor onze gezondheid en draagt bij aan ons welzijn en een duurzaam klimaat. De stad wordt daarom de komende jaren groener. Een groene stadszoom zal als parkachtige zone de overgang vormen naar het omliggende landschap. Deze stadszoom biedt ruimte voor recreatie en ontspanning en beschermt tegelijkertijd de kwetsbare natuur. Ook water krijgt meer ruimte in de stad, om beter gewapend te zijn tegen droogte, hitte en hevige regenval – én om nieuwe plekken te maken voor rust, verkoeling en natuur.

Bereikbaar, toegankelijk en duurzaam onderweg. De stad wordt veiliger en beter bereikbaar. Met ruimte voor lopen, fietsen en openbaar vervoer stimuleren we meer gezondere en duurzame manieren van verplaatsing. De auto blijft welkom, maar we zetten stapsgewijs in op een autoluwer centrum – met aantrekkelijke alternatieven voor de auto. Er wordt steeds vaker aan de stadsranden geparkeerd, en logistiek wordt efficiënter en schoner georganiseerd. Zo verbeteren we tegelijkertijd de bereikbaarheid én leefbaarheid.

Inhoudsopgave Voorwoord Samenvatting

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?
3. Visie & Strategie
4. Maastricht maakt vijf bewegingen
5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

1.

Inleiding

Gemeente Maastricht

1.1 Wat is een omgevingsvisie?

In een omgevingsvisie legt een gemeenteraad voor de fysieke leefomgeving haar lange termijn ambities en maatschappelijke opgaven vast. De visie dient als leidraad voor de toekomstige ontwikkeling van de stad en geeft richting aan de beslissingen en projecten die bijdragen aan de ambities van Maastricht.

Inhoudelijk omvat deze omgevingsvisie alle ruimtelijke thema's die van belang zijn voor de inrichting en ontwikkeling van Maastricht. Waarbij de fysieke leefomgeving in de brede zin wordt opgevat: behalve naar ruimtelijk-economische thema's kijken we ook naar bijvoorbeeld veiligheidsaspecten, gezondheid en sociale vraagstukken.

De nieuwe omgevingsvisie wordt door de gemeenteraad van Maastricht vastgesteld. Ze bindt alleen het bestuursorgaan, in dit geval de gemeente Maastricht, die de visie heeft opgesteld. Daarnaast fungeert de omgevingsvisie ook als belangrijk kader voor betrokken partijen die onze stad maken. De gemeente zal toekomstige plannen en projecten beoordelen op de mate waarin deze in de visie passen.

1.2 Totstandkoming van de nieuwe omgevingsvisie

De omgevingsvisie is gebaseerd op drie pijlers: het gesprek met de stad, beleidsontwikkeling en een omgevingseffectrapportage.

Het gesprek met de stad

Er is met bewoners en partners gesproken over de richting waarin we de stad ruimtelijk kunnen ontwikkelen. Dit deden we om de omgevingsvisie beter te maken, belangen helder te krijgen en de zeggenschap van de stad in dit proces te vergroten. De participatie heeft op verschillende manieren vorm gekregen.

Om te beginnen stelden we een burgerberaad in. Hiervoor bestond veel animo en het leverde 15 goede en concrete adviezen op. Verder hielden we een stadsbrede participatieavond en zeven sessies in de stadsdelen. Bij deze gesprekken legden we inwoners zo goed als mogelijk ruimtelijke vertalingen voor het betreffende stadsdeel en concrete keuzes voor. Zo kon de potentiële lijn van de omgevingsvisie voor het stadsdeel worden aangescherpt. Diverse avonden kenden een grote opkomst en leverden prettige en zinvolle gesprekken op over de toekomst van het stadsdeel.

We hielden ook een digitale enquête over de thema's water(overlast), wonen, beweging en ontmoeting, vergroening en de binnenstad. Aan dit verdiepend onderzoek hebben meer dan 2.400 mensen meegedaan. Ook spraken we met verschillende partners van Maastricht waarbij we ideeën uitwisselden. Verder hebben (burger-)raadsleden tijdens diverse bijeenkomsten met de gemeenteraad inhoudelijk gereageerd op concept-richtingen uit de nieuwe omgevingsvisie.

Beleidsontwikkeling

Beleidsontwikkeling, de tweede pijler, is bij een gemeentelijke overheid een voortdurend proces. Sinds de vaststelling van de vorige omgevingsvisie in 2020 zijn de stadsvisie, sociale visie en economische visie geactualiseerd. Ook zijn bijvoorbeeld de Transitievisie Warmte en Energie, de Woonprogrammering 2021 – 2030 en de Grond- en vastgoednota vastgesteld. Op regionaal niveau zijn de Agenda Zuid-Limburg, de Regionale Energiestrategie en Panorama Zuid-Limburg opgesteld. Deze beleidsdocumenten waren de inhoudelijke basis voor de actualisatie van deze omgevingsvisie.

1. Inleiding

- 1.1 Wat is een omgevingsvisie?
- 1.2 Totstandkoming van de nieuwe omgevingsvisie
- 1.3 Leeswijzer

- 2. Waar staan we en wat komt op ons af?
- 3. Visie & Strategie
- 4. Maastricht maakt vijf bewegingen
- 5. Ruimtelijke vertaling per thema
- 6. Totaalkaarten
- 7. Stadsdeelvisies
- 8. Rollen, uitvoering en monitoring
- 9. Omgevings effectrapportage (OER)
- 10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

1.3 Leeswijzer

De omgevingseffectrapportage

Als derde pijler heeft de gemeente Maastricht bij het opstellen van de omgevingsvisie een omgevings-effectrapportage ingezet.¹ Deze rapportage laat zien welke waarschijnlijke of mogelijke effecten de voor deze visie onderzochte ruimtelijke ingrepen hebben op onze maatschappelijke opgaven en ambities voor Maastricht. Ruimtelijke ingrepen zijn bijvoorbeeld het vergroenen van straten en toevoegen van woningbouw in het stationsgebied. De rapportage gaf aanknopingspunten voor het verbeteren en aanscherpen van het beleid.

< Vergroening in de stad

Ontwerp omgevingsvisie

Laatste stap van het totstandkomingsproces was de ontwerp omgevingsvisie. De wijzigingen ten opzichte van het voorontwerp kwamen mede voort uit de bespreking tijdens het Domein Fysiek op 9 april 2025, gesprekken met (strategische) partners in de stad en medeoverheden, en de beoordeling in de omgevingseffectrapportage.

Het College van Burgemeester en Wethouders heeft de ontwerp omgevingsvisie van 4 juli tot en met 29 augustus vrijgegeven voor het inbrengen van zienswijzen. Uiteindelijk hebben 43 personen en organisaties zienswijzen (reacties) ingediend. Ook deze hebben geleid tot aanpassingen.

Tegelijkertijd heeft, op verzoek van het college, de Commissie voor de Milieueffectrapportage een advies opgesteld. Dit is op 8 oktober 2025 ontvangen en heeft geleid tot de laatste aanpassingen aan deze omgevingsvisie, het duidelijker weergeven hoe bepaalde keuzes tot stand zijn gekomen en in de concretisering na vaststelling van de omgevingsvisie.

In januari 2026 is de omgevingsvisie vastgesteld door de gemeenteraad van Maastricht. De visie wordt nader uitgewerkt en gepreciseerd in omgevingsprogramma's en het omgevingsplan.

Na dit inleidende hoofdstuk leest u hoe de stad ervoor staat en welke uitdagingen we voor ons zien (hoofdstuk 2). Daarna volgt wat voor stad we willen zijn en welke ambities we hebben (hoofdstuk 3). Hoofdstuk 4 beschrijft de (ruimtelijke) hoofdkeuzes aan de hand van vijf bewegingen. In hoofdstuk 5 zijn die hoofdkeuzes per thema nader uitgewerkt in beeld en tekst. Hoofdstuk 6 geeft de totaalkaarten van deze visie weer. Hoofdstuk 7 vertaalt de visie naar de zeven stadsdelen van Maastricht. Hoofdstuk 8 beschrijft hoe we de uitvoering van ruimtelijke ingrepen willen organiseren. In hoofdstuk 9 gaan we in op de werkwijze en opbrengst van de omgevingseffectrapportage. Hoofdstuk 10 gaat over de inzet van het voorkeursrecht op basis van de omgevingsvisie. Dit document wordt afgesloten met een begrippenlijst en het bronnen- en eindnotenoverzicht.

De weergegeven kaarten in de omgevingsvisie, met uitzondering van de kaarten gehanteerd in hoofdstuk 10, zijn agenderend en richtinggevend aan plannen en projecten. De aanduiding van profielen, raamwerk en stedelijke opgaven is indicatief en duidt niet de exacte grens van de betreffende ontwikkeling aan. Bij verandering van de situatie is de hier uitgezette richting het uitgangspunt.

1. Inleiding

- 1.1 Wat is een omgevingsvisie?
- 1.2 Totstandkoming van de nieuwe omgevingsvisie
- 1.3 Leeswijzer

2. Waar staan we en wat komt op ons af?

3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

5. Ruimtelijke vertaling per thema

6. Totaalkaarten

7. Stadsdeelvisies

8. Rollen, uitvoering en monitoring

9. Omgevings effectrapportage (OER)

10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

2.

Waar staan we
en wat komt
op ons af?

Gemeente Maastricht

2.1 Maastricht, een stad die nooit af is

In 2013 werden op de Cannerberg sporen ontdekt van een nederzetting uit de bandkeramiekcultuur, waar landbouwers zich zo'n 5.300 jaar geleden vestigden op de vruchtbare lössgronden tussen Maas en Rijn. Afgezien van rondtrekkende jagers en verzamelaars waren deze boeren vermoedelijk de eerste vaste bewoners van het gebied dat nu tot de gemeente Maastricht behoort.

Maastricht zoals wij het kennen, kreeg vorm in de Romeinse tijd, strategisch gelegen bij een doorwaadbare plaats in de Maas. Na het vertrek van de Romeinen ontwikkelde de stad zich in de Middeleeuwen tot een belangrijk religieus, handels-, nijverheids- en bestuurscentrum, en bleef Maastricht groeien. Na een periode van economische stagnatie werd in de 19e eeuw in de stad nieuw leven geblazen. De aanleg van de Zuid-Willemsvaart en de opkomst van industrieën in glas en keramiek luidden een nieuwe fase in. Maastricht werd Nederlands' eerste echte industriestad. Met de komst van de spoorwegen verbeterden de verbindingen met de rest van Nederland, Duitsland en België sterk, wat de verdere groei van Maastricht stimuleerde. Aanvankelijk vond de uitbreiding van de stad nog plaats binnen de oude stadswallen, maar tegen het einde van de 19e eeuw ontstonden de eerste wijken daarbuiten, waaronder aan de zuidkant het Villapark.

Na 1950 breidde het bebouwde oppervlak zich stap voor stap verder uit. Tot 1970 verrezen rondom de stad diverse grootschalige modernistische wijken, zoals Caberg, Belfort en Malpertuis. Ook de parochiewijk Pottenberg, inmiddels aangewezen als een wederopbouwgebied van nationaal belang, werd

gebouwd. Latere uitbreidingen concentreerden zich vooral rond dorpen die bij de stad waren gevoegd, zoals Amby, Scharn en Heer. In Randwyck ontstond vanaf de jaren zeventig een nieuw stadsgebied met de universiteit, het provinciehuis en een ziekenhuis.

Ondanks een tijdelijke stilstand in de stedelijke ontwikkeling door de financiële en vastgoedcrisis, kende Maastricht in de afgelopen drie decennia succesvolle herontwikkelingen. Zo werden oude fabrieksterreinen zoals Céramique en het Sphinxgebied nieuw leven ingeblazen. Na ondertunneling van de A2 werd de Groene Loper ontwikkeld. Deze heeft de leefkwaliteit enorm verbeterd. Verder kregen ook verouderde stadsbuurten als Malberg en Mariaberg door een grondige herstructurering een nieuwe toekomst.

De conclusie moge duidelijk zijn: Maastricht is nooit 'af', ook niet in 2026. De stedelijke ontwikkeling richt zich nu op de huisvesting van onderwijs en sport en het toevoegen van woningen en ruimte voor werk. Denk ook aan de herontwikkeling van het Trega-Zinkwit-terrein, de beoogde herbestemming van het ENCI-terrein, evenals de afbouw van het vastgoed aan de Groene Loper.

2.2 Identiteit van Maastricht

Voor het 'Maastricht van morgen' hebben we de afgelopen jaren verschillende bouwstenen gelegd. Belangrijk zijn de Economische visie 'Maastricht kiest voor kwaliteit en innovatie', de Sociale visie 'Van vangnet naar trampoline', de Cultuurvisie 'Cultuur maakt Maastricht, Maastricht maakt cultuur' en de overkoepelende Stadsvisie 'Perspectief voor een gezonde stad'. Deze bouwstenen geven richting aan onze visie op Maastricht in 2040. Maastricht wil in 2040 een gezonde stad zijn waarin welvaart en welzijn met elkaar in balans zijn. Een stad met een vitale samenleving, krachtige economie, aantrekkelijke leefomgeving en levendige cultuur. De Stadsvisie identificeert daarbij zes thema's: inclusieve stad, woonstad, kennisstad, ontmoetingsstad, groene stad en netwerkstad.²

De inclusieve stad biedt kansen voor elke Maastrichtenaar, met daarin een cruciale rol voor het onderwijs. De aanpak van de 'mismatch' tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en de verhoogde arbeidsparticipatie maken dat iedereen meetelt en meedoet in de samenleving.

In de woonstad kan iedereen zich thuis voelen. We willen een stad zijn met een diversiteit aan passende woon- en leefomgevingen voor alle doelgroepen en een mix van woonsferen, van levendigheid tot rust.

In de kennisstad trekken we niet alleen talent aan, maar houden we dit ook vast. Een werkstad waar veranderingen beginnen en doorgroeien, waar innovatie plaatsvindt en mensen initiatief nemen. We gaan daarbij uit van een licht groeiend inwonertal. Dit is geen doel op zich, maar groeiende welvaart en vitale werkgelegenheid zijn dat wél.

1. Inleiding

2. Waar staan we en wat komt op ons af?

- 2.1 Maastricht, een stad die nooit af is
- 2.2 Identiteit van Maastricht
- 2.3 Trends en ontwikkelingen
- 2.4 De Maastrichtse uitdagingen samengevat

3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

5. Ruimtelijke vertaling per thema

6. Totaalkaarten

7. Stadsdeelvisies

8. Rollen, uitvoering en monitoring

9. Omgevings effectrapportage (OER)

10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

De ontmoetingsstad voelt als een plein dat een warm en veilig welkom biedt aan iedereen die wil genieten van de schoonheid en dynamiek in Maastricht. Er is een gezonde balans tussen inwoners en bezoekers, die samen genieten van cultuur, horeca, winkels en de monumenten.

De groene stad is een leefbare stad met schone lucht en robuuste stadsnatuur, goed verbonden met het magnifieke Heuvelland. Maastricht is verrijkt en verbonden met groen en water. Dat maakt de stad klimaatadaptief en leefbaar gedurende alle seizoenen en weersomstandigheden.

De netwerkstad zorgt tot slot voor een gezonde combinatie van eigenheid en de noodzakelijke schaal-grootte om een economische positie te verwerven in Europa. We kunnen niet alles zelf, daarvoor zijn we als Maastricht te klein. De Euregio Maas-Rijn biedt met zijn steden, landschap en universiteiten een fantastisch vestigings- en verblijfsklimaat voor bewoners, bedrijven en bezoekers.

Al deze gedaantes van het Maastricht in 2040 hebben een ruimtelijke component. In deze omgevingsvisie brengen we ze fysiek bij elkaar door op zoek te gaan naar synergie, maar ook naar de randvoorwaarden en onmogelijkheden, simpelweg omdat niet alles wat we willen past in de beschikbare fysieke ruimte.

Figuur 1: Wat voor stad willen we zijn? ³

> Ontmoeting aan het
Onze-Lieve-Vrouweplein

1. Inleiding

2. Waar staan we en wat komt op ons af?

- 2.1 Maastricht, een stad die nooit af is
- 2.2 Identiteit van Maastricht
- 2.3 Trends en ontwikkelingen
- 2.4 De Maastrichtse uitdagingen samengevat

3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

5. Ruimtelijke vertaling per thema

6. Totaalkaarten

7. Stadsdeelvisies

8. Rollen, uitvoering en monitoring

9. Omgevings effectrapportage (OER)

10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

2.3 Trends en ontwikkelingen

De omgevingsvisie dient ook in te spelen op trends en ontwikkelingen in de maatschappij. Niet alleen hebben deze invloed op onze leefomgeving, ze kunnen ook meer focus aanbrengen in de aanpak van of het anticiperen op de uitdagingen voor Maastricht.

Demografische ontwikkelingen

Het inwoneraantal van Maastricht is al decennia vrij stabiel. Zonder specifiek beleid op dit gebied zal dit tot 2040 waarschijnlijk zo blijven. Beleidsarme prognoses laten een wisselend beeld voor 2040 zien, variërend tussen lichte groei danwel krimp van het aantal inwoners. Wat wel is veranderd en blijft veranderen, is de samenstelling van de Maastrichtse bevolking. Zo hebben we in Maastricht te maken met een sterke vergrijzing, een afnemende beroepsbevolking en ontgroening. In combinatie met de relatief lage arbeidsparticipatie zet dit vitale sectoren en voorzieningen onder druk, terwijl tegelijkertijd de zorgbehoefte sterk toeneemt. Het versterken van gemeenschappen, netwerken en de veerkracht van mensen is hard nodig om hier goed op in te spelen.

Voorzieningen en verbondenheid onder druk

De kwaliteit en diversiteit van het voorzieningen-aanbod en de sociale cohesie staan onder druk. Door veranderende voorkeuren en behoeften, stijgende kosten, arbeidstekorten en bijvoorbeeld online aankopen veranderen de detailhandel en horeca. Het traditionele verenigingsleven heeft steeds vaker te

maken met teruglopende aantallen leden en vrijwilligers. Deze veranderingen leiden op sommige plekken in de stad tot vermindering en verschraving van voorzieningen. Gecombineerd met andere ontwikkelingen als individualisering en digitalisering van de samenleving bedreigt dit de sociale cohesie. Mensen ontmoeten elkaar minder en hebben minder (écht) contact met elkaar, terwijl ze hieraan wel een sterke behoefte hebben. Er is extra aandacht nodig om ontmoetingsplekken op verschillende niveaus te behouden of versterken, en hiermee ook de sociale cohesie.

Ontwikkelingen op de woningmarkt

De laatste jaren is het woningtekort in Nederland opgelopen, met stijgende prijzen en langere wachttijden tot gevolg. In combinatie met kleiner wordende huishoudens en meer alleenstaanden neemt ook op de Maastrichtse woningmarkt de spanning toe. Intussen neemt de diversiteit in woonbehoeften toe en groeit de vraag naar andere woonvormen toe. Denk aan nieuwe vormen van samenwonen, kleinere betaalbare woningen en combinaties van wonen met zorg voor senioren. Dit vraagt om aanpassingen aan de bestaande woningvoorraad en een adaptieve aanpak in de nieuwbouw. De onzekerheden over de ontwikkeling van demografie en woningbehoefte zijn immers groot.

Inflatie en armoede

Nederland kent een hoge inflatie. En ook al vlakt deze af, de gevolgen hiervan zullen nog lang voelbaar zijn. Zeker voor de mensen die al moeite hadden om rond te komen. Hoewel de gemeente op de inflatie geen invloed heeft, is het wel goed om na te denken hoe we met beleid kunnen bijdragen aan de bestaanszekerheid van huishoudens. En hoe we de positieve ontwikkelingen in onze stad ten goede kunnen laten komen aan alle inwoners.

Tweedeling en segregatie

De brede welvaart in Maastricht is relatief laag. Daarnaast bestaan er grote verschillen tussen mensen, die bovendien vaak leven in gescheiden werelden. Zo zijn de verschillen in gemiddelde levensstandaard tussen bijvoorbeeld Nazareth en Sint Pieter groot. Het meest kwetsbaar zijn de buurten met een concentratie van corporatiebezit. De segregatie kan nog eens worden versterkt door verdere digitalisering en 'robotisering' van arbeidsplaatsen.

Transities naar duurzame energie, circulariteit en klimaatneutraliteit

De energie-, materiaal- en klimaattransitie vragen om ruimte, keuzes en middelen. Denk aan ruimtelijke ingrepen voor het aardgasvrij maken van woningen en gebouwen, ruimte voor circulaire bedrijvigheid en energieopwekking en het verzwaren van het elektriciteitsnet en opslag mogelijkheden.

1. Inleiding

2. Waar staan we en wat komt op ons af?

- 2.1 Maastricht, een stad die nooit af is
- 2.2 Identiteit van Maastricht
- 2.3 Trends en ontwikkelingen
- 2.4 De Maastrichtse uitdagingen samengevat

3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

5. Ruimtelijke vertaling per thema

6. Totaalkaarten

7. Stadsdeelvisies

8. Rollen, uitvoering en monitoring

9. Omgevings effectrapportage (OER)

10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

Het anticiperen op toenemende weersextremen en vergroenen (en verblauwen) van de stad vraagt om meer ruimte voor natuur en water. Om ons huidige niveau van welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden, moeten we Maastricht toekomstbestendiger maken en zuiniger en/of effectiever omgaan met onze grondstoffen, door in te zetten op minder gebruik, hergebruik, circulariteit en innovaties.

Schaarse ruimte, zowel boven als onder de grond

De druk op de ruimte is groot. Om al onze ambities te realiseren en te zorgen voor een veerkrachtig en toekomstbestendig Maastricht moeten we goed afwegen welke ruimte – boven en ondergronds – we waarvoor inzetten. Dus welke functies, voorzieningen en projecten willen we toestaan en hoeveel ruimte willen we daaraan geven? Dit vraagt om scherpere keuzes en een sterkere inzet op meervoudig ruimtegebruik en verdichting, met behoud en liefst verbetering van de leefkwaliteit.

Grensoverstijgende opgaven

De maatschappelijke opgaven en transitie van nu zijn misschien wel meer dan voorheen niet alleen binnen de eigen gemeentegrens op te lossen. Dit vraagt om goede samenwerking en afstemming, binnen en ook buiten de grenzen van onze eigen gemeente en gemeentelijke organisatie. De ligging van Maastricht biedt kansen als verbindende schakel tussen (internationale) regio's en als knooppunt tussen economische kerngebieden.

Vertrouwen in de overheid en het bestuur

Een goede relatie tussen overheid en samenleving is van cruciaal belang voor het ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Steeds meer functioneert de gemeente als partner in gezamenlijke projecten met organisaties en bewoners. In andere projecten volstaat een faciliterende rol of is juist een registrerende rol van de gemeente noodzakelijk. Dat vraagt om een flexibele werkwijze en goed contact en verbinding met de samenleving. Maastricht zet hier sterk op in met haar stadsdeelwethouders en het gebiedsgericht werken. Niet voor niets is verbondenheid de rode draad van het Maastrichts coalitieakkoord. Toch neemt het vertrouwen in de overheid af, en lijkt de overheid de verbinding met de samenleving soms kwijt te zijn. In het participatietraject voor deze visie klonk de hartenkreet dat het vertrouwen en de verbinding tussen overheid en samenleving moeten worden hersteld. In dit verband is er een grote behoefte aan samenwerking met de stad bij het uitvoeren van de omgevingsvisie.

Gezondheid: de brede benadering

Gezondheid wordt een steeds belangrijker maatschappelijk thema. Het gaat dan ook om de mentale gezondheid; steeds meer mensen kampen met problemen als eenzaamheid, overspannenheid en depressies. Daarnaast is er ook steeds meer aandacht voor preventie: het bevorderen van een goede gezondheid en voorkomen dat mensen ziek worden. De fysieke leefomgeving kan hierin een belangrijke rol spelen, door bijvoorbeeld goede huisvesting, een gezonde en schone luchtkwaliteit en leefomgeving en een goede bereikbaarheid van zorg en onderwijs. Maar ook het participeren in de maatschappij door te sporten en te bewegen, contact te maken met de natuur en elkaar te ontmoeten werkt positief.

Geopolitieke spanningen

De wereldwijd toenemende geopolitieke spanningen leiden tot verhoogde militaire activiteiten, cyberdreigingen en economische onzekerheden. Dit beïnvloedt de (gevoelens van) veiligheid, vrije handel en politieke stabiliteit. Specifiek voor het ruimtelijk domein kan dit leiden tot de inzet van grond en infrastructuur voor militaire doeleinden. Ook de druk op de energiezekerheid en grondstoffen kan toenemen. Daarnaast kunnen door conflicten migratiestromen ontstaan met gevolgen voor de woonbehoeften.

1. Inleiding

2. Waar staan we en wat komt op ons af?

- 2.1 Maastricht, een stad die nooit af is
- 2.2 Identiteit van Maastricht
- 2.3 Trends en ontwikkelingen
- 2.4 De Maastrichtse uitdagingen samengevat

3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

5. Ruimtelijke vertaling per thema

6. Totaalkaarten

7. Stadsdeelvisies

8. Rollen, uitvoering en monitoring

9. Omgevings effectrapportage (OER)

10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

2.4 De Maastrichtse uitdagingen samengevat

Samengevat zijn dit de belangrijkste vier uitdagingen die we met het ruimtelijk beleid willen aanpakken:

→ Maastricht kent een relatief lage brede welvaart en relatief grote verschillen in brede welvaart tussen mensen, die ook nog eens vaak leven in gescheiden werelden. Deze segregatie kan de sociale samenhang en cohesie in de stad en in de buurten in de weg staan. Mensen met een laag inkomen hebben een veel lagere brede welvaart. Hun arbeidsparticipatie en sociaaleconomische positie zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde laag. Dat maakt deze groep kwetsbaar, wat ook terug te zien is in lagere gezondheidscijfers van Maastricht en Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland.⁴

→ Maastricht moet, net als de rest van Nederland, doorpakken op de grote maatschappelijke transities zoals het verduurzamen van mobiliteit en transport, omgaan met klimaatverandering, de warmte- en energietransitie met behoud van de beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie, het herstel van natuur en biodiversiteit en de transitie naar een circulaire economie. De kosten van deze transities kunnen niet door iedereen worden gedragen (denk bijvoorbeeld aan de gevolgen van hoge energiekosten voor huurders in een verouderde woning). Daardoor kunnen de verschillen tussen groepen mensen zonder aanvullende maatregelen groter worden.

→ Maastricht en de regio Zuid-Limburg kennen als gevolg van de demografische ontwikkeling steeds grotere arbeidstekorten. Ook in de komende twee decennia zal naar verwachting sprake zijn van een sterfteoverschot.⁵ Dit leidt tot verder oplopende tekorten op de arbeidsmarkt, ook in vitale sectoren als zorg en onderwijs, en gaat ten koste van de welvaart in de regio.⁶ Ruimtelijke ingrepen moeten daarom (ook) bijdragen aan het aantrekkelijker maken van het vestigingsklimaat en verduurzamen van de regionale economie.

Zicht op de buurt Nazareth, een buurt met een hoog percentage sociale huisvesting en relatief veel sociaal-maatschappelijke problematieken.

→ Sociaal contact en voldoende beweging zijn van groot belang voor mensen. De leefomgeving in Maastricht nodigt minder uit tot bewegen tot die in andere gemeenten. De openbare ruimte is minder toegankelijk. In combinatie met de mate van segregatie staat het welzijn van mensen onder druk. Ontmoeting en contact via netwerken zijn essentieel om de eigen regie en veerkracht van mensen te vergroten. Ruimtelijk vraagt dit om goede verbindingen in wijken, sociaal veilige en goed bereikbare ontmoetingsplekken en voorzieningen in de buurten.

1. Inleiding

2. Waar staan we en wat komt op ons af?

- 2.1 Maastricht, een stad die nooit af is
- 2.2 Identiteit van Maastricht
- 2.3 Trends en ontwikkelingen
- 2.4 De Maastrichtse uitdagingen samengevat

3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

5. Ruimtelijke vertaling per thema

6. Totaalkaarten

7. Stadsdeelvisies

8. Rollen, uitvoering en monitoring

9. Omgevings effectrapportage (OER)

10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

3.

Visie & Strategie

Gemeente Maastricht

3.1 Visie: Waar gaan we voor?

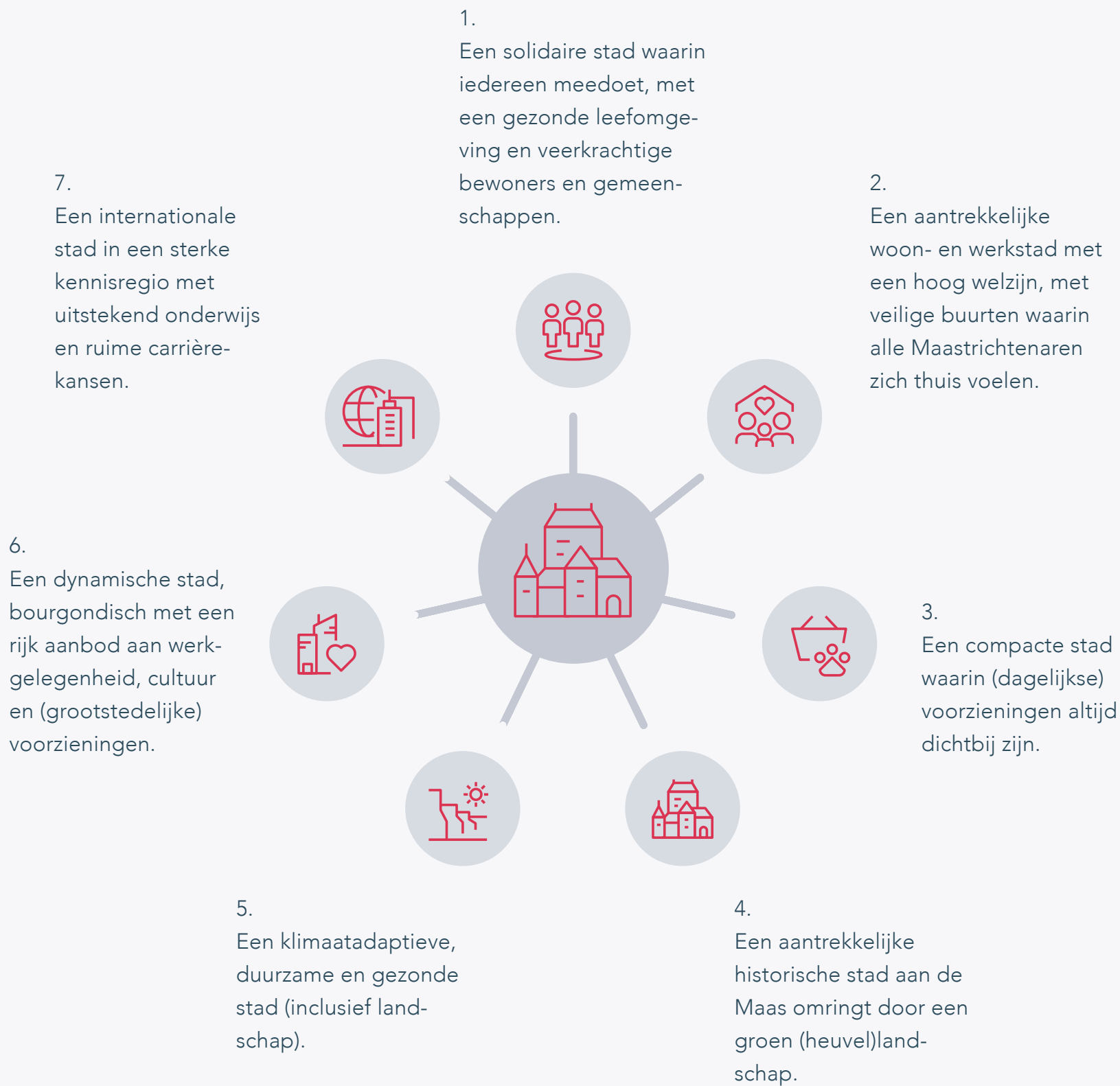
De overkoepelende ambitie van het ruimtelijk beleid is in het kort:

De stedelijke ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte dragen bij aan de groei van brede welvaart voor iedere Maastrichtenaar.

Brede welvaart gaat in de kern over het welzijn van mensen. Het is een maatstaf voor alles dat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale verbondenheid, persoonlijke ontplooiing en (on)veiligheid.

Het gaat zowel om de kwaliteit van leven in het 'hier en nu', als om de effecten van onze manier van leven op het welzijn van mensen op andere plekken en van toekomstige generaties. In duidelijke taal: we streven voor iedereen naar een gezonde leefomgeving, een fijne woning, een veilige woonomgeving en een goede en passende baan, zonder dat dit ten koste gaat van andere mensen of toekomstige generaties.

Onder deze brede ambitie zijn voor Maastricht zeven concrete ruimtelijke ambities geformuleerd →

Figuur 2: De zeven ruimtelijke ambities van Maastricht

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?

3. Visie & Strategie

- 3.1 Visie: Waar gaan we voor?
- 3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?

4. Maastricht maakt vijf bewegingen
5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?

Om de zeven ambities te bereiken, hanteren we een koers die bestaat uit de volgende strategieën.

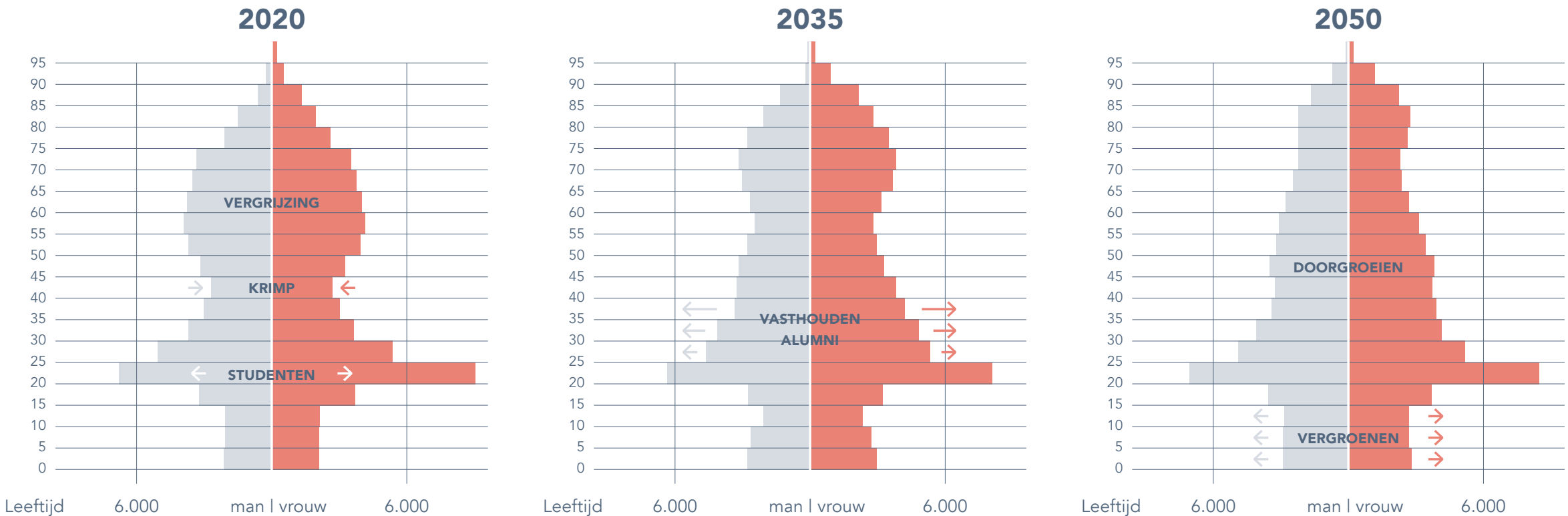
Evenwichtige bevolkingsopbouw als voorwaarde voor brede welvaart

We richten ons beleid op een evenwichtige bevolkingsopbouw in Maastricht door personen tussen 25 en 45 jaar aan te trekken en duurzaam te binden aan onze stad. We zetten in op kwalitatieve groei: een groei van de beroepsbevolking waarmee de verhouding tussen werkende mensen en gepensioneerden verbetert. Met een evenwichtigere bevolkingsopbouw worden zowel de Maastrichtse

samenleving als economie vitaler en meer toekomstbestendig. De negatieve gevolgen van de vergrijzing zwakken af en dit kan het tekort op de arbeidsmarkt verkleinen. Hierdoor kunnen het verdienvermogen en de economische draagkracht groeien waarmee we noodzakelijke investeringen in de stad kunnen financieren. Bovendien lukt het zo beter om voorzieningen, zoals zorgfuncties, scholen, winkels en verenigingen, maar ook het culturele aanbod, in stand te houden.

Cijfermatig gaat het om een nieuwe aanwas in 2040 van ongeveer 10 tot 15 duizend extra inwoners in de leeftijdscategorie 25 tot 45 jaar en hun kinderen. Met een groei van deze omvang treden enerzijds

de geschetste positieve effecten op. Anderzijds past dit bij de maat van onze stad en onze wens om het welzijn van alle inwoners te behouden. In de gesprekken met onze inwoners en partners van de stad wordt het belang van deze kwalitatieve groei erkend (onder andere in advies 14 van het Burgerberaad over werkgelegenheid en een gezondere verdeling tussen de leeftijdsgroepen). Wel zijn er verschillende inzichten en zorgen over de bandbreedte en draagkracht van de stad. Daarnaast geeft de mer-beoordeling de mogelijke risico's van groei aan. Om deze redenen is deze bandbreedte naar beneden bijgesteld.⁷

Figuur 3: De gewenste verandering in de bevolkingsopbouw van Maastricht. Bron: CBS

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?

3. Visie & Strategie

- 3.1 Visie: Waar gaan we voor?
- 3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?

4. Maastricht maakt vijf bewegingen
5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

Hoe werken we aan deze strategie?

- Door het creëren van een goed vestigingsklimaat met een gezonde leefomgeving, aantrekkelijke woningen en voorzieningen en carrièrekansen.
- Door hiermee meer afstudeerders en schoolverlaters vast te houden.⁸
- Door hiermee talent aan te trekken als noodzakelijke aanvulling op de huidige beroepsbevolking (waaronder ook praktisch geschoolden, internationale studenten en expats).⁹

Compacte stad

Maastricht is een compacte stad in een groen landschap. En dat willen we blijven. Dit komt ook meermaals terug in de gevoerde gesprekken. Die compactheid heeft namelijk voordelen. In een compacte stad zijn zoveel mogelijk dagelijkse functies dichtbij de woonplek. Denk aan werk, onderwijs, zorg, cultuur, sport, winkels en recreatie. Goed te bereiken voor iedereen, (vooral) óók lopend of met de fiets. Voor nieuwe ruimtevragen, bijvoorbeeld voor werk of wonen, wordt binnen de bestaande stedelijke contour van de stad een plek gezocht. We bouwen dus verder waar al een stad is. Die compactheid beperkt het aantal verkeersbewegingen en bevordert ontmoeting en sociale verbondenheid.

Een compacte stad levert voordelen op, zoals bereikbaarheid, nabijheid van voorzieningen, ruimte voor ontmoeting en cohesie. Maar het vraagt óók iets van de bestaande stad. We zullen moeten verdichten: meer functies en opgaven op hetzelfde aantal vierkante meters. Dat vraagt om hoger bouwen,

meervoudig ruimtegebruik en een efficiënter gebruik van de bestaande woningvoorraad. De inzet is steeds het tot stand brengen van aantrekkelijke stedelijke woonmilieus met een hogere bevolkingsdichtheid.

Deze strategie maakt het noodzakelijk functies zorgvuldig in te passen en keuzes te maken. Soms kunnen we simpelweg niet alles realiseren en moeten we prioriteiten stellen. De concurrentie om ruimte neemt toe, er moeten soms compromissen worden

gesloten. En met verdichting kan de geluidhinder toenemen, de luchtkwaliteit achteruitgaan, of kan de (sociale) veiligheid onder druk komen. De ruimtedruk maakt het noodzakelijk om zuinig om te gaan met ruimte en oog te hebben voor het voorkomen en/of reduceren van deze mogelijke negatieve gevolgen. Verdichting is hierbij geen doel op zich, maar altijd een middel om opgavegericht en gebiedsgericht de stad te verbeteren en de kwaliteit van de leefomgeving (per saldo) te verbeteren.

Hoe werken we aan deze strategie?

- Nieuwe stedelijke functies worden zorgvuldig afgewogen en zoveel mogelijk gerealiseerd door verdichting en meervoudig ruimtegebruik binnen de stad. De focus ligt op clustering rond bestaande voorzieningen en op locaties die al goed bereikbaar zijn.
- We verdichten de stad gebiedsgericht, rekening houdend met het bestaande karakter en erfgoed, een goede balans tussen groen en parkeren en een weloverwogen variatie in gewenste woningdichtheden en mate van functiemenging.
- We leggen duidelijke randvoorwaarden vast voor de gewenste verdichting en het mengen van werken en wonen.
- We brengen bij inpassingsvraagstukken de voor- en nadelen voor omwonenden in kaart. We bewaken hierbij de leefkwaliteit door de gevolgen inzichtelijk te maken voor zaken als geluid, lucht, externe veiligheid, trillingen, licht en geur. Al deze thema's maken integraal onderdeel uit van de planvorming.
- Daarbij houden we altijd zorgvuldig rekening met de bestaande ruimtelijke kwaliteit en het erfgoed. Op deze manier bouwen we verder aan gebieden die mensen waarderen: plekken waar identiteit en erfgoed behouden zijn en waar in de loop der jaren met aandacht en kwaliteit aan is gewerkt.
- Bij de inpassing van nieuwe energievoorzieningen houden we vroegtijdig in het planproces rekening met veiligheids- en mogelijke hinderaspecten.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?

3. Visie & Strategie

- 3.1 Visie: Waar gaan we voor?
- 3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?

4. Maastricht maakt vijf bewegingen
5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Figuur 4: Ruimtelijk toekomstbeeld Panorama Zuid-Limburg

1. Inleiding
 2. Waar staan we en wat komt op ons af?
-
3. **Visie & Strategie**
 - 3.1 Visie: Waar gaan we voor?
 - 3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?
-
4. Maastricht maakt vijf bewegingen
 5. Ruimtelijke vertaling per thema
 6. Totaalkaarten
 7. Stadsdeelvisies
 8. Rollen, uitvoering en monitoring
 9. Omgevings effectrapportage (OER)
 10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

Maastricht is een netwerkstad verbonden met Nederland en Europa

Voor een middelgrote stad als Maastricht is een sterke verbondenheid met de (Eu)regio, de Brainport Eindhoven en de Randstad een must. Onze opgaven overstijgen de eigen gemeentegrens, en gelukkig hoeven we ook niet alles alleen te doen. Maastricht is immers onderdeel van een poli-centrische Euregio waarin steden en grotere kernen van elkaar verschillen qua profiel en specialisatie. Door deze verschillen te benutten, beschikt de Euregio als geheel over een completere arbeidsmarkt en een aantrekkelijk voorzieningenaanbod.

Zuid-Limburg is een eigenstandig functionerende stedelijke regio met grootstedelijke voorzieningen, waardevolle onderwijs- en kennisinstellingen, een omvangrijke diensteneconomie, maakindustrie en een sterk ontwikkelde vrijetijdseconomie. Die regionale economie zal zich echter moeten doorontwikkelen en vernieuwen om ook in de toekomst vitaal te blijven¹⁰. De focus moet daarbij liggen op goede verbindingen en het benutten van de kansen waarmee de steden en kernen elkaar kunnen aanvullen. Zij verschillen van elkaar en kunnen zo onderling van toegevoegde waarde zijn. Kansen voor die doorontwikkeling zijn er door betere (Eu) regionale samenwerking. Ons adagium daarbij luidt: ‘Wat goed is voor Zuid-Limburg en de Euregio, is goed voor Maastricht’. Door samenwerking en het ‘uitlenen’ van elkaars voorzieningen en kwaliteiten wordt de regio sterker dan de som der delen.

De koers van de samenwerking is vastgelegd met de Agenda Zuid-Limburg. Panorama Zuid-Limburg bevat het ruimtelijk toekomstbeeld dat hiervoor is ontworpen (zie figuur 4)¹¹. Daarnaast werkt Maastricht samen met de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen, Roermond, Weert en Venlo, de provincie Limburg en het Rijk in het programma Limburg Centraal. Deze partijen ontwikkelen een verstedelijkingsstrategie, waarbij deze Limburgse steden samen een meerkernige grootstad vormen en profiteren van elkaars nabijheid en complementariteit. En waarbij woningbouw wordt gebruikt als hefboom om de Brede Welvaart in de provincie te verhogen. Ook zijn er door de strategische ligging van de Euregio mogelijkheden voor een sterkere oriëntatie op Brainport Eindhoven, de Randstad, België (Leuven, Brussel en verder) en Duitsland (Düsseldorf, Aachen en verder).

Maastricht wil als onderdeel van Zuid-Limburg in de komende jaren deze kansen verzilveren, door op een duurzame en verantwoorde manier demografisch en economisch te groeien. De Zuid-Limburgse economie kan, aangejaagd door de ecosystemen van Brightlands en de mogelijke komst van de Einstein Telescope, een schaa sprong maken, en daarmee Nederland in figuurlijke zin groter maken. Bijvoorbeeld door toegang te bieden tot een groot arbeidspotentieel met goed opgeleid en internationaal georiënteerd talent. Met ruimte voor aantrekkelijk en betaalbaar wonen en werken, en een hoge leefkwaliteit, kan Maastricht functioneren als kennis- en culturele schakel in de Euregio.

Hoe werken we aan deze strategie?

- Door intensiever en grensoverstijgend samen te werken, onder meer op basis van de Agenda Zuid-Limburg. Daarbij wordt er ingezet op het beter benutten en elkaar laten aanvullen van onderlinge verschillen en specialisaties. Deze voorgestelde aanpak komt ook naar voren uit het participatietraject.
- Door verdichting en clustering van wonen, werken en voorzieningen op goed bereikbare plekken in en nabij de aantrekkelijke woonmilieus, met name ook rondom OV-knooppunten.
- Door het clusteren van wonen, werken en voorzieningen bij knooppunten in de stedenband van Zuid-Limburg.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?

3. Visie & Strategie

- 3.1 Visie: Waar gaan we voor?
- 3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?

4. Maastricht maakt vijf bewegingen
5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Het energiesysteem van de toekomst

De energietransitie vraagt om ruimte voor het opwekken, transporteren en opslaan van duurzame energie (inclusief warmte en mogelijk waterstof). Daarnaast zijn, als gevolg van de toenemende vraag naar elektriciteit bij het verwarmen van gebouwen, mobiliteit en industriële processen, grote investeringen nodig in netverzwaring.. In onze strategie proberen we die ruimte zo goed mogelijk te bieden. Tegelijkertijd blijven we werken aan energiebesparing. Daarnaast is de warmtetransitie waarbij alle gebouwen van het aardgas af gaan een enorme uitdaging. Neem bijvoorbeeld de gebouwen in het historische centrum en de betaalbaarheid van energie voor alle huishoudens.

De transitie knelt zowel op korte als lange termijn. Onze regionale economie is sterk afhankelijk van energie. Netwerkbeheerders van het landelijke en regionale elektriciteitsnetwerk hebben naar verwachting 10 tot 15 jaar nodig om hun netwerken te verzwaren. Tot die tijd blijft er sprake van netwerkcongestie, met wachtlijsten voor nieuwe aansluitingen, niet alleen voor bedrijven, maar ook voor woningbouw. Zonder een effectieve korte en lange termijn aanpak voor deze netwerkcongestie komen veel stedelijke ontwikkelambities in dit document in het gedrang. Als de groeiende vraag naar elektriciteit doorzet, kan de termijn waarin netcongestie speelt langer worden. Dat maakt het des te belangrijker om het gehele energiesysteem van de toekomst (centraal en decentraal samen) in balans te houden.

Een aantal bedrijven in Maastricht met energie-intensieve maakprocessen vormt een aparte categorie. De werkgelegenheid van deze bedrijven en hun toeleveranciers is van grote waarde voor de regionale economie. Hoewel de bedrijven primair zelf verantwoordelijk zijn voor de verduurzaming van hun bedrijfsprocessen, zijn ze op onderdelen ook afhankelijk van de overheid, bijvoorbeeld voor het mogelijk maken van transport van duurzame energie.

Hoe werken we aan deze strategie?

- Door actief samen te werken met netbeheerders op basis van een planmatige gebiedsaanpak en na te gaan waar we in overleg de procedure en voortgang van vergunningaanvragen kunnen versnellen
- We zoeken en maken ruimte voor energie.
- De betaalbaarheid van energie voor huishoudens heeft aandacht in onze transitievisie.
- We blijven inzetten op vraagbeperking door bijvoorbeeld de isolatie van gebouwen, de inzet van energiehubs samen met ondernemers en de ontwikkeling van (regionale) warmtenetten.
- We onderzoeken of het wenselijk is een tracé-reservering te maken voor de mogelijke aansluiting van Chemelot op het Warmtenet Zuid-Limburg (WZL). Ook bekijken we het nut van een gezamenlijke lobby voor het door trekken van het landelijk waterstofnetwerk, de Delta Rijncorridor, naar Maastricht.
- We zetten in op zon-op-daken om onze gemeentelijke doelstelling in het kader van de regionale elektriciteitsopwekking zoveel als mogelijk te halen. Ook gaan we in gesprek met de regio over aanvullende energieopwekking en doelen.
- Bij de inpassing van energievoorzieningen houden we vroegtijdig in het planproces rekening met de mogelijke gevolgen voor veiligheid en hinder.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?

3. Visie & Strategie

- 3.1 Visie: Waar gaan we voor?
- 3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?

4. Maastricht maakt vijf bewegingen
5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

Aanpak stikstof

In de nabijheid van Maastricht liggen 7 Natura 2000-gebieden met kwetsbare habitats. Voor de bescherming van specifieke habitats is in 2004 Europese wetgeving vastgesteld. Landen moeten in aangewezen Natura 2000-gebieden zodanige maatregelen nemen dat de kwetsbare flora en fauna zich kan herstellen en voor de toekomst beschermd blijft. Op dit moment staat geen enkel Natura 2000-gebied bij Maastricht er goed voor. Vanwege de overbelasting van de gebieden is een toename van de stikstofdepositie hier niet toegestaan. Ontwikkelingen die depositie zouden veroorzaken zijn hierdoor niet mogelijk. Dit heeft zonder ingrijpen veel impact voor vele gemeentelijke projecten en vergunningaanvragen.

Het terugdringen van de stikstofdepositie kan bij elk project om andere maatregelen vragen. Bij de vergunningverlening wordt onderscheid gemaakt naar het stikstofeffect tijdens de bouwfase en de gebruiksfase. Als bijvoorbeeld alleen de bouwfase van een project een knelpunt oplevert, kan de aanlevering van prefab-materialen en het gebruik van elektrisch materieel vaak al veel oplossen. Bij gemeentelijke projecten kan het ook nodig zijn het programma en/of de fasering aan te passen. Tot slot verkennen we mogelijkheden om kwetsbare gebieden te verbeteren en/of af te schermen, zodat de natuur zich hier kan herstellen.

Een goede inrichting en gebruik van het buitengebied zijn van groot belang voor het functioneren van Maastricht.

Hoe werken we aan deze strategie?

- Bij civiele projecten passen we als gunningcriterium waar mogelijk Schoon en Emissieloos Bouwen toe. Hiermee dagen we de aannemers uit om elektrisch materieel in te zetten.
- Samen met partners als de Provincie en het Waterschap willen we inzetten op het creëren van bufferzones rond de Natura 2000-gebieden. Hier wordt niet langer bemest en worden geen chemische

gewasbeschermingsmiddelen gebruikt. In plaats daarvan komt er ruimte voor nieuwe natuur, recreatieve zones en agrarisch natuurbeheer. Hellingen kunnen worden voorzien van bloemrijk grasland of struikgewas. De droogdalen waar op akkers na hevige regenval nu vaak wateroverlast ontstaat, worden omgevormd tot 'groene verbindingen'. Om dit mogelijk te maken, is het wel nodig om in deze zones slim (pacht)gronden te ruilen en gerichte aankopen te doen.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?

3. Visie & Strategie

- 3.1 Visie: Waar gaan we voor?
- 3.2 Strategie: Hoe werken we hiernaar toe?

4. Maastricht maakt vijf bewegingen
5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst

Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

4.

Maastricht maakt
vijf bewegingen

Gemeente Maastricht

Op basis van de uitdagingen waar we voor staan en onze ambities en visie op Maastricht passen we ons ruimtelijk beleid aan.

Maastricht kiest voor evenwichtige groei binnen een compacte stad. De prioriteit ligt bij de transformatie van de bestaande woningvoorraad door vervanging, splitsing en verduurzaming. Transformatie is noodzakelijk om de bestaande woningvoorraad efficiënter te gebruiken en te verduurzamen. Daarnaast zetten we in op nieuwbouw die de doorstroming op de woningmarkt bevordert en het mogelijk maakt stedelijke leefmilieus toe te voegen die aantrekkelijk zijn voor talentvolle professionals en jonge gezinnen. Juist deze groepen hechten aan levendige, gemengde en goed bereikbare omgevingen. Daarom verdichten we vooral op goed ontsloten locaties, met oog voor functiemenging, identiteit en sociale samenhang.

Het compacte stad - principe geldt ook voor economische functies. Door winkels en bedrijven slim te positioneren en bedrijventerreinen efficiënt te benutten, voorkomen we leegstand en versterken we de nabijheid van voorzieningen. Dit draagt bij aan vitale wijken én aan duurzame mobiliteit.

Het nieuwe ruimtelijk beleid vraagt om zorgvuldige keuzes. Ruimte is schaars, belangen verschillen. Met duidelijke kaders voor meervoudig ruimtegebruik en respect voor erfgoed bouwen we aan een toekomstbestendig Maastricht. Door participatie zorgen we voor draagvlak in de samenleving; door oog te hebben voor het voorkomen van hinder verhogen we de kwaliteit.

Met de volgende vijf bewegingen – de grootste veranderingen ten opzichte van ons huidig ruimtelijk beleid – definiëren we het nieuwe ruimtelijk beleid en geven we de stedelijke ontwikkeling richting:

- 1. Een groene stad
- 2. Vitale wijken met een kloppend hart
- 3. Ruimte voor werken in de stad
- 4. Een veelzijdig centrum
- 5. Een volwassen campus

Levendigheid op de Brightlands Maastricht Health Campus

- 1. Inleiding
- 2. Waar staan we en wat komt op ons af?
- 3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

- 4.1 Een groene stad
- 4.2 Vitale wijken met een kloppend hart
- 4.3 Ruimte voor werken in de stad
- 4.4 Een veelzijdig centrum
- 4.5 Een volwassen campus

- 5. Ruimtelijke vertaling per thema
- 6. Totaalkaarten
- 7. Stadsdeelvisies
- 8. Rollen, uitvoering en monitoring
- 9. Omgevings effectrapportage (OER)
- 10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

4.1 Een groene stad

De stad wordt de komende jaren op verschillende manieren vergroend. Per buurt werken we aan voldoende bomen, groenoppervlak, en schaduw. Maar ook aan een koel buurtparkje in de buurt, en zicht op groen vanuit de woning. De oevers van de Maas worden vergroend en ingericht met verblijfsplekken en recreatieve wandel- en fietsroutes. De Maas en haar oevers is niet alleen een waterweg en identiteitsdrager, maar krijgt ook betekenis als stedelijke ontmoetingsplek en groen-blauwe levensader die de stad verbindt met het landschap.

Maastricht is een compacte stad in een groen landschap. Daarbij investeren we niet alleen in de stad, maar nemen we ook een actieve rol in de transitie van het buitengebied. Het buitengebied is een volwaardig onderdeel van de stad en blijft overwegend groen, in een bepaalde mate weids en open en zo veel mogelijk vrij van verstedelijking.

We investeren in het landschap en gaan op zoek naar goede combinaties van recreatie, duurzame landbouw, energieopwekking, water en natuur. We creëren een parkachtige groene stadszoom, wateropslag en groene uitlooproutes naar de buitengebieden. Door bufferzones te maken, herstellen we de natuur en verlagen we de recreatieve druk op de kwetsbare natuurgebieden. Een bijkomend voordeel is dat we sneller tot duurzame oplossingen komen in het stikstofdossier en dus kunnen blijven bouwen aan onze mooie stad.

Zowel in de stad als in het buitengebied creëren en herstellen we groenblauwe verbindingen. Deze verbindingen dragen als netwerk bij aan diverse beleidsdoelen. Het netwerk maakt ons minder kwets-

baar voor de klimaatverandering (met name door het beter kunnen opvangen van wateroverlast), biedt koele plekken in de zomer, draagt bij aan de biodiversiteit en nodigt uit tot meer bewegen in de buitenruimte. Dit laatste draagt bij aan de gezondheid en recreatiemogelijkheden van onze inwoners en bezoekers. We zien ook mogelijkheden om met deze strategie de omliggende natuurgebieden te versterken, recreatieve uitloop te stimuleren en tegelijkertijd meer perspectief te creëren voor de agrariërs.

Gelet op de urgente problematiek in Zuid-Limburg op het gebied van waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid en waterveiligheid, nemen we de thema's water

en bodem vroegtijdig en volwaardig mee in ruimtelijke afwegingen.

Door de klimaatverandering en een grote druk op de beschikbare ruimte wordt het steeds lastiger om de bescherming tegen hoogwater beheersbaar, betaalbaar en ruimtelijk inpasbaar te houden. Het volstaat daarom bij de hoogwateropgave niet langer dat naar dijken en waterkeringen wordt gekeken. We moeten de opgave meer benaderen in samenhang met de ruimtelijke activiteiten aan en op enige afstand van de Maas. De grootste winst is te behalen door vanaf het begin de waterveiligheid mee te nemen in de ruimtelijke ordening.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?
3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

- 4.1 Een groene stad
- 4.2 Vitale wijken met een kloppend hart
- 4.3 Ruimte voor werken in de stad
- 4.4 Een veelzijdig centrum
- 4.5 Een volwassen campus

5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

4.2 Vitale wijken met een kloppend hart

Op wijk- en buurtniveau concentreren we (dagelijkse) voorzieningen en ontmoeting – buurtwinkelcentra, primair onderwijs, het verenigingsleven, zorg, openbaar vervoer – zoveel mogelijk in de ‘kloppende harten’. De kloppende harten zijn voor iedereen – ook oud en jong met een kleinere actieradius – toegankelijk. Op en rond de kloppende harten bouwen we levensloopbestendige en zorggeschikte appartementen voor senioren, waarin zij met zorg dicht bij huis langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Zo komt de doorstroming in de wijk op gang en komen eengezinswoningen vrij voor jonge gezinnen. Op geschikte plekken in de buurt voegen we woningen toe die bijdragen aan een ‘solidaire mix’. Dit doen we op een compacte manier zodat bestaande groenstructuren niet worden aangetast.

In en rond de kloppende harten investeren we in de openbare ruimte om die veiliger, aantrekkelijker en bereikbaarder te maken en het bewegen te stimuleren. De nadruk ligt daarbij op het bevorderen van actief vervoer (met name lopen en fietsen) en (toevoegen van) verkoelend groen, met zitbankjes als ideale plekken voor (spontane) ontmoeting. Een goed voorbeeld is het centrum van Belfort. Van sommige van de kloppende harten, zoals bijvoorbeeld in De Heeg, willen we de kwaliteit verhogen. Ook investeren we in goede wandel- en fietsroutes in en tussen buurten en voorzieningen.

Samen met het vergroenen van onze gemeente is ontmoeting het meest gehoorde onderwerp in alle gesprekken die we met onze bewoners en partners gevoerd hebben. Ook het burgerberaad geeft hier verschillende adviezen over (adviezen 2, 3, 4, 5 en 11

gaan over het faciliteren van ontmoeting). Daarom behouden, stimuleren en faciliteren we een fijnmazig en gevarieerd stedelijk netwerk met verschillende vormen van ontmoetingsplekken. Hiermee helpen we bij het bouwen van gemeenschappen.

We verbeteren de levensvatbaarheid van voorzieningen door in te zetten op een hoofdwinkelstructuur, waarbij we winkels (en soms ook andere voorzieningen) clusteren in de kloppende harten. We zetten in op een vitaal en veerkrachtig Maastricht, met vitale en veerkrachtige (woon)buurten. Niet voor niets was het thema veerkracht het onderwerp van ons Burgerberaad. In navolging van zijn adviezen (met name advies 12 en 9 over het toevoegen van betaalbare woningen en het verbinden van jong en oud) doen we dit door het toevoegen van het juiste diverse woningaanbod en (kleinschalige) bedrijvigheid op specifieke locaties in de stad. Hiermee willen we niet alleen in de woningbehoefte voorzien, maar ook zorgen voor aangename en gemengde woonbuurten met een goede mix van wonen voor verschillende doelgroepen, voorzieningen, een kwalitatieve leefomgeving en werkgelegenheid. Zo gaan we de huidige segregatie tegen en maken we buurten veerkrachtiger.

Nieuw ten opzichte van het bestaande beleid is dat we meer ruimte willen bieden voor het toevoegen van woningen gericht op doorstroming van ouderen en kleine huishoudens in de stadsrand. Hiermee creëren we een betere mix aan bewoners, verminderen we segregatie en versterken we het bestaansrecht van buurtvoorzieningen, wat bijdraagt aan de veerkracht van de buurtbewoners. Het concept van gemengde buurten passen we toe in alle buurten.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?
3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

- 4.1 Een groene stad
- 4.2 Vitale wijken met een kloppend hart
- 4.3 Ruimte voor werken in de stad
- 4.4 Een veelzijdig centrum
- 4.5 Een volwassen campus

5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

4.3 Ruimte voor werken in de stad

Essentieel voor een bloeiende en groeiende stad is voldoende ruimte voor werken, ondernemen en daarmee ook produceren. We willen de juiste ruimtelijke condities en plek bieden voor praktisch en theoretisch opgeleiden, voor maak- en kennisindustrie, voor starters en doorgroeiers, voor het werken in verschillende verschijningsvormen dus. Dit komt ook tegemoet aan ook advies 14 van het Burgerberaad.

Terwijl de behoefte aan ruimte voor bedrijvigheid zoals innovatieve/circulaire maakeconomie zal groeien, weten we ook dat de geschikte locaties schaars zijn. Daarom zullen we het ruimtegebruik op bedrijventerreinen optimaliseren door intensivering (bijvoorbeeld door hoger te bouwen) en waar mogelijk herschikking van bedrijvigheid. We zetten (multi-modaal) bereikbare bedrijventerreinen met een hoge milieucategorie vooral in voor (circulaire) bedrijven en industrie met deze hoge milieucategorieën. Bedrijven met een lagere milieucategorie stimuleren we te verplaatsen naar het stedelijk weefsel. Om deze zorgvuldig ruimtelijk in te passen, stellen we voorwaarden aan het type bedrijven, de bedrijfsvoering, de omvang en inpassing om eventuele verstoring van de omgeving en overlast te voorkomen. Uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijfslocaties onderzoeken we in de stad en op regionale schaal.

We ontwikkelen – naar het voorbeeld van het Eiffelgebouw – aantrekkelijke locaties voor ondernemerschap in hybride gebouwen, bijvoorbeeld in het centrum. We spelen hiermee in op de trend dat bedrijven zich graag vestigen in of dichtbij het centrum van Maastricht omdat (potentiële) werknemers dit waarderen. Hierbij sturen we op een mix van werken en andere functies zoals horeca, cultuur, onderwijs, recreatie en wonen. We creëren in de spoorzone nieuwe gemengde hoogstedelijke stadsbuurten met een combinatie van wonen, werken en passende voorzieningen.

We investeren in productieve buurten voor starters, midden- en kleinbedrijf en doorgroeiers en zetten bij nieuwe ontwikkelingen in op betaalbare bedrijfsruimte in woonbuurten bedoeld voor lokaal ondernemerschap (zoals stadsverzorgende, ambachtelijke en zorgdienstverleners). Tegelijkertijd zijn we terughoudend met het omzetten van bestaande ‘ruimte voor werk’ naar andere functies.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?
3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

- 4.1 Een groene stad
- 4.2 Vitale wijken met een kloppend hart
- 4.3 Ruimte voor werken in de stad
- 4.4 Een veelzijdig centrum
- 4.5 Een volwassen campus

5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

Gemeente Maastricht

4.4 Een veelzijdig centrum

Het centrum van Maastricht is een succesvolle ontmoetingsplek met een grote aantrekkingskracht op mensen van in en buiten de stad. Onze winkelstad met diverse horecavoorzieningen en andere publieksfuncties in het historische centrum vormen met het nabij gelegen prachtige landschap een uniek decor voor miljoenen ontmoetingen op jaarbasis. Tegelijkertijd heeft het centrum ruim 20.000 bewoners en is er veel werkgelegenheid. Deze optelsom maakt dat er momenten zijn waarop de leefbaarheid, maar zeker ook de kwaliteit van het centrum als ontmoetingsplek, onder druk staat. We maken daarom een aantal gerichte keuzes.

We versterken de aantrekkingskracht van het centrum. Niet door meer mensen aan te trekken, maar door in te zetten op diversiteit, kwaliteit en vernieuwing. We transformeren het centrum van een plek om te winkelen naar een plek om te winkelen, vertoeven, beleven, ontmoeten en ontplooiën. Zo verhogen we het aantal motieven om het centrum te bezoeken en houden we het centrum ook aantrekkelijk voor de inwoners van het centrum zelf en van heel Maastricht.

We koesteren de verscheidenheid aan sferen. Met aandacht voor erfgoed, kunst en historie wordt de identiteit van de verschillende delen van het centrum versterkt. Zo zorgt het industrieel verleden van het Sphinkwartier voor de sfeer en identiteit van deze culturele hotspot. Terwijl bijvoorbeeld de kracht van het Jekerkwartier met pittoreske straatjes, de historische omwalling en het Stadspark bestaat uit de afwisseling van relatieve rust en dynamiek op specifieke plekken.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?
3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

- 4.1 Een groene stad
- 4.2 Vitale wijken met een kloppend hart
- 4.3 Ruimte voor werken in de stad
- 4.4 Een veelzijdig centrum
- 4.5 Een volwassen campus

-
5. Ruimtelijke vertaling per thema
 6. Totaalkaarten
 7. Stadsdeelvisies
 8. Rollen, uitvoering en monitoring
 9. Omgevings effectrapportage (OER)
 10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

Naast drukke(re) plekken zijn er ook bewust rustige plekken in het centrum, zodat er ook altijd ruimte is voor een rustige wandeling of een praatje maken op een bankje. Die rust past ook bij de woonstraten in het centrum. We voegen groen toe waardoor, in combinatie met schaduw door bebouwing, koele routes en plekken ontstaan. De Maasoeveren worden beter betrokken bij het dagelijkse stadsleven door het realiseren van meer verblijfsplekken en wandelroutes met bomen en schaduw langs de Maas. Hierdoor is het ook op warme zomerdagen goed toeven in het centrum.

In de openbare ruimte geven we de hoogste prioriteit aan de voetganger en fietser. In de praktijk betekent dit met name iets voor de rol en positie van de auto. We willen in stappen het aantal parkeerplekken op afstand van het centrum uitbreiden. Waarna ook stapsgewijs het autoluwe gebied in het centrum wordt uitgebreid. Op plekken waar behoefte is aan ruimte voor bijvoorbeeld groen, ontmoeten of fietsparkeren worden autoparkeerplekken op straat en binnenterreinen verwijderd. Voor steeds meer bezoekers en forenzen wordt het zo vanzelfsprekender om te parkeren op afstand.

Autoparkeren in bezoekersparkeer-garages in het centrum blijft mogelijk. Voor wie minder goed ter been is of na een theaterbezoek graag in de auto naar huis gaat, blijven er plekken in de garages, vaak vooraf te reserveren. Het centrum blijft daarnaast met de auto bereikbaar voor bijvoorbeeld bewoners en zorgverleners, maar ook voor bevoorrading, bezorging en dienstverlening. Wel zal het totaal aantal auto's dat dagelijks het centrum inrijdt per saldo afnemen.

Door functiemenging in het centrum zal zowel het aantal inwoners als aantal banen in het centrum toenemen. De bestaande panden worden efficiënter gebruikt of krijgen een nieuw leven. Dit zorgt ervoor dat ook op doordeweekse dagen winkels en horecagelegenheden voldoende aanloop hebben.

Tegelijkertijd blijft het bewaken van de leefbaarheid in het centrum continu aandacht vragen. Daarom is het aantal evenementen en nachtvergunningen voor horeca beperkt. Ook wordt de dynamiek in het centrum ruimtelijk beter gespreid door een deel van de bezoekers – waaronder Maastrichtenaars – te verleiden naar het Sphinxkwartier, het Radium en de stadsweide, de Maasoeveren en via het stationsgebied naar Centrum Oost aan de Groene Loper te gaan. Daarnaast blijven we inzetten op activering van de drie andere specifieke (Eu)regionale ontmoetingsgebieden buiten het centrum: de Health Campus, Retailpark Belvédère en het Geusseltpark. Met die extra plekken krijgen de huidige centrumbezoekers meer keuze. Dat zorgt voor enige ontspanning op de drukste plekken in de binnenstad en houdt de luwere plekken relatief rustig.

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?
3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

- 4.1 Een groene stad
- 4.2 Vitale wijken met een kloppend hart
- 4.3 Ruimte voor werken in de stad
- 4.4 Een veelzijdig centrum
- 4.5 Een volwassen campus

-
5. Ruimtelijke vertaling per thema
 6. Totaalkaarten
 7. Stadsdeelvisies
 8. Rollen, uitvoering en monitoring
 9. Omgevings effectrapportage (OER)
 10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten

4.5 Een volwassen campus

Een belangrijke troef voor onze economie is de Brightlands Maastricht Health Campus. Deze campus is samen met de andere Brightlands Campussen een katalysator voor een toekomstbestendige kennisgedreven economie. Speerpunten hierbij zijn het vergroten van de valorisatie - het (commercieel) benutten van de kennis die hier wordt ontwikkeld - en het faciliteren van uitwisseling van kennis door ontmoeting.

Naast het directe belang van de Health Campus voor inwoners als centrum voor goede zorg en preventie, profiteert ook een groot deel van de economie van

de aanwezigheid van de campussen. Het ecosysteem van bedrijven beperkt zich al lang niet meer tot de Brightlands Campussen in Zuid-Limburg. Zo profiteert bijvoorbeeld ook de (maak)industrie van technologie die wordt ontwikkeld op campussen: ze kan hiermee haar aanbod met nieuwe innovatieve en duurzame producten uitbreiden. Zo maken de kennis- en maakeconomie samen de regionale economie over de gehele linie sterker.

We investeren daarom in de openbare ruimte op en rond de campus, waarbij we kiezen voor vergroening, ruimte voor ontmoeting en recreatie. Op het nabij

gelegen bedrijvenpark Maastricht-Zuid reserveren we ruimte voor groeiende productiebedrijven die voortkomen uit of goed passen bij dit ecosysteem. We bieden ruimte voor woningbouw gericht op studenten en doelgroepen die zijn verbonden aan de campus (Phd's, tijdelijke en startende werknemers van universiteit en ziekenhuis, startende ondernemers). Deze toevoeging van studentenhuysvesting en andere aan de campus verbonden doelgroepen zetten we ook door in het geval dat de groei van studenten in de komende jaren afneemt.

We zetten in op snelle treinverbindingen binnen de regio en naar Eindhoven, de Randstad en bijvoorbeeld Brussel. Ook investeren we in betere (fysieke) verbindingen tussen de campus en de omliggende buurten en stad, wat de samenwerking met de (maak)industrie, de creatieve sector en de opleidingen versterkt. Ook sturen we op betaalbare bedrijfsruimten voor starters en voegen we – voor Limburg unieke – woon- en werkmilieus toe in bijvoorbeeld de spoorzone.

We investeren in betere (fysieke) verbindingen van de campus met de Maas, de omliggende buurten en de stad. Ook wordt de verbinding en samenwerking met de (maak)industrie, de creatieve sector en de opleidingen versterkt. Het talent kan aangetrokken worden uit Nederland, maar ook Euregionaal en internationaal talent is noodzakelijk om aan de vraag van de werkgevers te kunnen voldoen (studenten, grenswerkers, kenniswerkers en kundewerkers).

1. Inleiding
2. Waar staan we en wat komt op ons af?
3. Visie & Strategie

4. Maastricht maakt vijf bewegingen

- 4.1 Een groene stad
- 4.2 Vitale wijken met een kloppend hart
- 4.3 Ruimte voor werken in de stad
- 4.4 Een veelzijdig centrum
- 4.5 Een volwassen campus

5. Ruimtelijke vertaling per thema
6. Totaalkaarten
7. Stadsdeelvisies
8. Rollen, uitvoering en monitoring
9. Omgevings effectrapportage (OER)
10. Voorkeursrecht

Begrippenlijst
Bronnen en eindnoten